

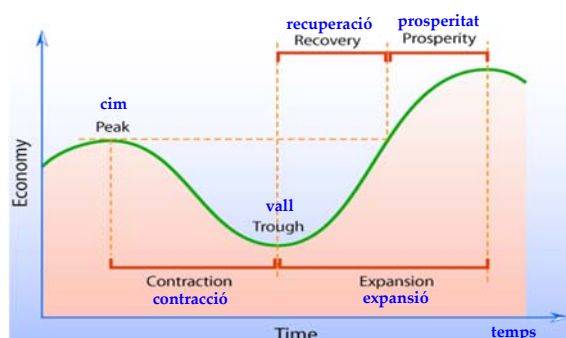
El cicle econòmic

- “Cicle econòmic” fa referència a les oscil·lacions en el nivell agregat d’activitat econòmica.
- Si el PIB real s’adopta com el principal indicador de l’activitat econòmica agregada, el cicle econòmic pot ser identificat amb les fluctuacions del PIB real.
- Una regularitat empírica és que les economies modernes experimenten cicles econòmics.
- Qüestions cabdals a Macroeconomia: (i) què causa el cicle econòmic?; (ii) com pot ser esmorteït?

1

Cicle econòmic

Visió estilitzada del cicle econòmic

2

Cicle econòmic

Cicle econòmic típic

- El període durant el qual l’activitat econòmica cau s’anomena contracció o recessió. Una depressió és una recessió severa.
- Superat el punt més baix de la depressió, s’inicia el període de recuperació. El període durant el qual l’activitat econòmica creix és una expansió.
- Un cicle econòmic ve donat per una seqüència de caiguda-recuperació entre dos màxims d’expansions consecutives o una seqüència recuperació-caiguda entre dos mínims de recessions seguides.

3

Cicle econòmic

Cicle econòmic a l’eurozona

<http://www.cepr.org/data/eurocoin/recession/>

Trough	Peak	Previous Contraction (No of Months from previous peak to trough)	Expansion Phase (No of Months from trough to peak)	Length of the Cycle (No of Months from peak to peak)
-	Feb-89	-	-	-
Nov-92	Oct-94	45	23	68
Nov-95	Nov-97	13	24	37
Oct-98	Nov-99	11	13	24

4

Cicle econòmic

Cicle econòmic als EUA

DURATION IN MONTHS

<http://www.nber.org/cycles/cyclesmain.html>

Peak	Trough	Contraction Peak to Trough	Expansion Previous trough to this peak	Cycle Trough from Previous Trough	Peak from Previous Peak
January 1980(I)	July 1980 (III)	6	58	64	74
July 1981(III)	November 1982 (IV)	16	12	28	18
July 1990(III)	March 1991(I)	8	92	100	108
March 2001(I)	November 2001 (IV)	8	120	128	128
December 2007 (IV)	June 2009 (II)	18	73	91	81
Average, all cycles:					
1854-2009 (33 cycles)		17.5	38.7	56.2	56.4*
1854-1919 (16 cycles)		21.6	26.6	48.2	48.9**
* 32 cycles 1919-1945 (6 cycles)		18.2	35.0	53.2	53.0
** 15 cycles 1945-2009 (11 cycles)		11.1	58.4	69.5	68.5

5

Cicle econòmic

Cicle econòmic: fets estilitzats

- El cicle econòmic és recurrent però no periòdic: els punts d’inflexió del cicle tindran lloc però en moments impredecibles. La durada del cicle és irregular (5-10 anys). La magnitud de la fluctuació és relativament petita ($\pm 5\%$ del PIB).
- Cada període és temporalment autosostingut: caiguda i creixement tendeixen a persistir un temps.
- Comoviment. Tots els cicles tenen en comú la tendència de certes variables a moure’s en paral·lel al llarg del cicle.

6

Cicle econòmic

Direcció del moviment

- **Variable procíclica:** típicament es mou en el mateix sentit que l'activitat econòmica agregada (amunt en expansins, avall en contraccions). Exemples: producció industrial, consum, inversió, ocupació, estoc monetari, preu d'accions, taxa d'interès nominal.
- **Variable contracíclica:** típicament es mou en sentit oposat a l'activitat econòmica agregada. L'atur és l'exemple més clar.
- **Variable acíclica:** no mostra cap patró típic durant el cycle. Exemple: taxa d'interès real.

7

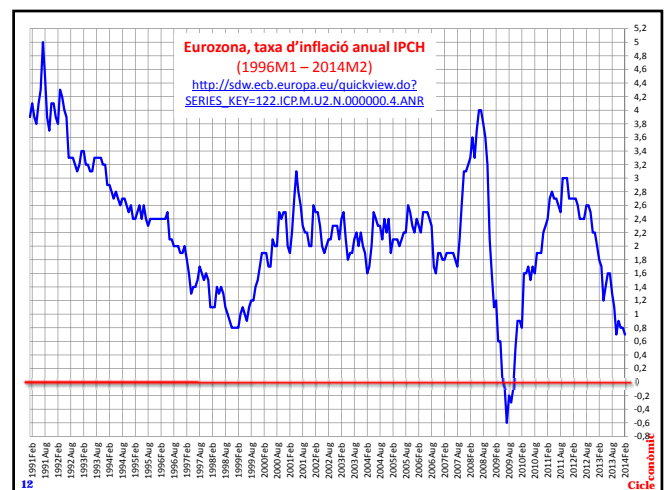
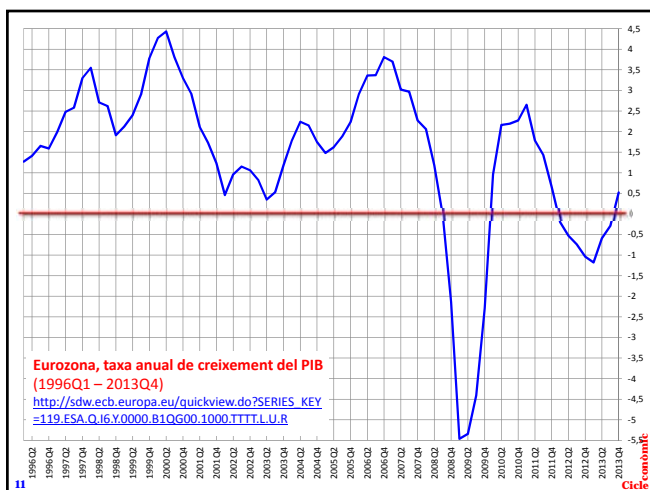
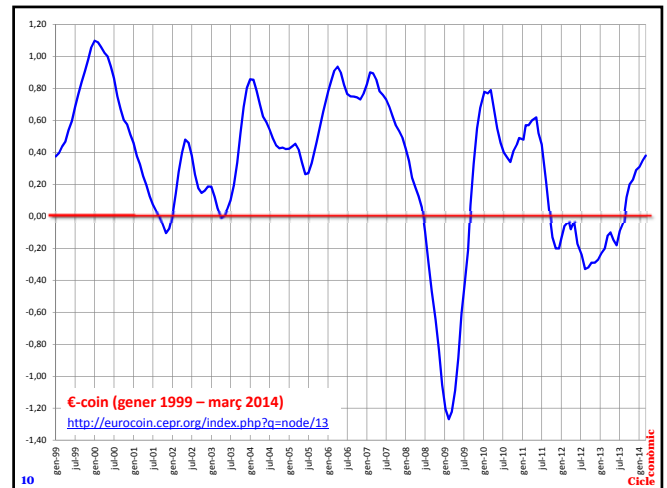
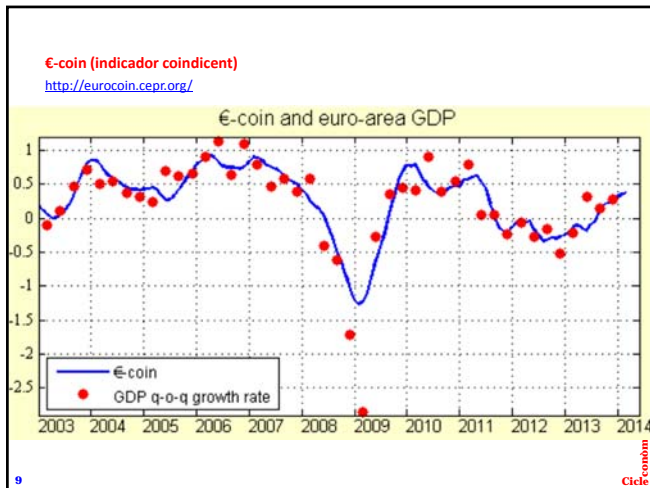
Cicle
Econòmic

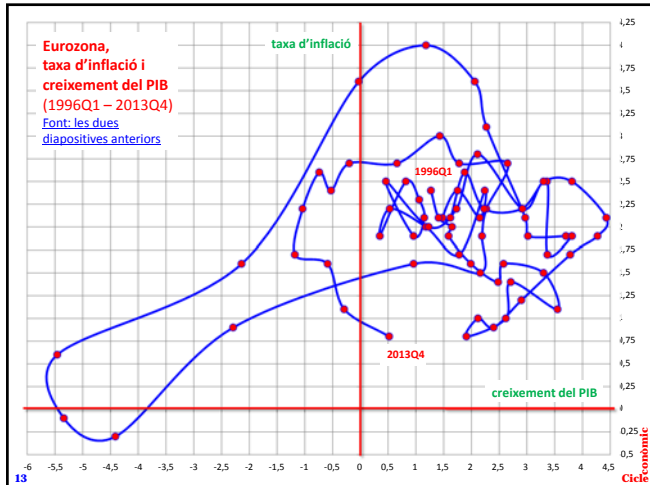
Sincronia dels punts d'inflexió

- **Indicador avançat:** variable amb punts d'inflexió que tendeixen a precedir els punts d'inflexió del cycle econòmic. P. ex.: estoc monetari, preu d'accions, acumulació d'estocs... Ajuden a predir el cycle.
- **Indicador coincident:** assoleix les inflexions aproximadament al mateix temps que el cycle econòmic (producció industrial, consum, atur).
- **Indicador retardat:** les inflexions tendeix a ocórrer després de les del cycle (taxes d'inflació i d'interès nominal). Ajuden a confirmar la fi del cycle.

8

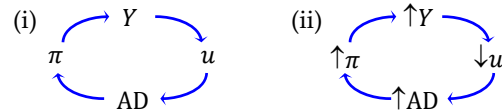
Cicle
Econòmic

Cercles viciosos i virtuoses

- La relació (i) justifica l'autosostenibilitat de cada fase (expansiva o recessiva) del cicle econòmic.
- En una expansió (vegeu (ii)), la producció (PIB) Y creix. La taxa d'atur minva. Aquesta caiguda estimula la despesa agregada (la demanda total de béns), que a la vegada pressiona a l'alça la inflació. Per últim, una inflació creixent estimula la producció. En una recessió succeeix el contrari.

Espiral deflacionària /1

- El procés invers té lloc en una deflació. L'expectativa de caiguda de preus fa ajornar les compres. La producció es retalla. L'atur puja. L'augment de l'atur redueix més la demanda. Per a estimular vendes, les empreses redueixen preus.
- Això reforça l'expectativa que els preus continuaran caient i les compres s'ajornen més. Hi ha fallida d'empreses. L'atur es dispara. El consum també minva per por a perdre la feina i per les expectatives pessimistes sobre l'economia. Les empreses rebaixen més els preus. I l'espiral continua (el Japó, dècada de 1990 i inici dels 2000).

Espiral deflacionària /2

- A més, en una deflació, el valor real del deute nominal s'incrementa; com el diner guanya poder de compra, els pagaments monetaris comporten una major transferència de poder adquisitiu.
- Gent i empreses molt endeutades retallen despeses per a fer front al valor superior (en termes reals) dels deutes. El despallanquejament del deute pot contribuir substancialment al procés deflacionari (Espanya en 2008-2014?).
- Si els empresaris creuen que la deflació persistirà, poden endarrerir inversions (menys despesa) i/o tancar fàbriques i establiments (més atur).

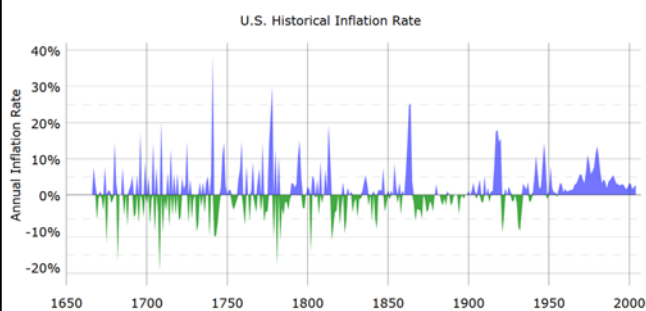
Espiral deflacionària /3

- Preus a la baixa fan caure els beneficis de les empreses. Això redueix el valor de les accions de les empreses i la riquesa financera dels consumidors.
- Per a combatre la inflació, una pujada més de la taxa d'interès sempre és possible. Per a combatre la deflació (intentant estimular la despesa), la taxa nominal d'interès no pot ser inferior a zero (el Japó als 1990) i la política monetària es fa inefectiva.
- La deflació desincentiva manllevar diners. Un salari a la baixa apuja el risc d'impagament. Quan els preus cauen, els préstecs es retornen amb diner que val més que el diner manllevat.

Espiral deflacionària: resum

- $\downarrow DA \Rightarrow \downarrow P \Rightarrow \uparrow$ impagament deutes $\Rightarrow \uparrow$ fallides [\downarrow crèdit] $\Rightarrow \uparrow$ atur i \downarrow salaris [$\downarrow C \downarrow I$] $\Rightarrow \downarrow DA$.
- Raons de $\downarrow C$: (i) cerca de saldos; (ii) veure-les venir; (iii) necessitat (acomiadaments, \downarrow salaris).
- Anticipació de \downarrow ingressos \Rightarrow anticipació de \downarrow beneficis $\Rightarrow \uparrow$ venda d'accions $\Rightarrow \downarrow I$ i \uparrow dificultat de refinançar deute $\Rightarrow \uparrow$ acomiadaments $\Rightarrow \downarrow$ preus per a atreure consumidors \Rightarrow anticipació de \downarrow ingressos
- Alt deute/ Y i $\downarrow Y \Rightarrow \downarrow$ recaptació tributària $\Rightarrow \downarrow G$ i/o \uparrow taxa impositiva $\Rightarrow \downarrow DA \Rightarrow \downarrow P$ i $\downarrow Y \Rightarrow \uparrow$ deute/ Y

Períodes d'inflació i deflació als EUA

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/20/US_Historical_Inflation_Ancient.svg

19

Cicle Econòmic

El model OA-DA

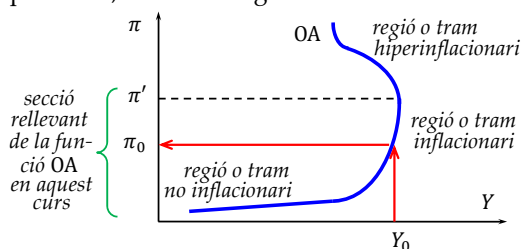
- El model d'oferta agregada i de demanda agregada (OA-DA) pretén analitzar les fluctuacions del PIB real Y i de la taxa d'inflació π .
- El model OA-DA pot ser emprat per a donar explicacions del cicle econòmic i per a esbrinar l'efecte sobre el cicle econòmic de xocs exògens.
- Grosso modo, el model OA-DA pot ser considerat una versió macroeconòmica del model de mercat competitiu, amb el mercat essent tota l'economia. El model es fa servir per a determinar l'impacte sobre Y i π de xocs (pertorbacions) econòmics.

20

Cicle Econòmic

Funció d'oferta agregada (OA)

- La funció d'OA estableix, per a cada nivell Y de producció agregada (PIB real), la taxa d'inflació π que resulta en l'economia durant el període de temps durant el què Y es produeix (quan Y_0 és produït, l'economia genera la taxa d'inflació π_0).

21

Cicle Econòmic

Tram creixent de la funció OA

- La funció OA s'assumeix creixent fins a una certa taxa d'inflació π' . És per a aquest tram que la funció OA s'interpreta en la direcció $Y \rightarrow \pi$: la producció determina la inflació.
- El tram creixent té dues regions. A la regió no inflacionària (que pot començar amb π negativa), l'economia pot créixer sense que π augmenti significativament: hi ha recursos lliures que poden aplicar-se a la producció sense afectar gaire els costos.
- Al llarg de la regió inflacionària, el preu a pagar per produir més és acceptar més inflació.

22

Cicle Econòmic

Explicant la regió inflacionària /1

- La inflació en aquest regió és inflació de costos.
- Competència pels inputs. Atès que la quantitat de recursos és finita, a mesura que l'economia s'apropa al màxim valor Y possible, les empreses troben més difícil aconseguir-los. A la llarga, només obtindran més inputs prenent-los d'altres empreses i caldrà pagar-los més per a atreure'ls.
- Costs de formació. Més producció eventualment demanarà contractar més treballadors, que en general hauran de ser formats per a què puguin fer la seva feina eficientment.

23

Cicle Econòmic

Explicant la regió inflacionària /2

- Costs de reorganització. Canviar l'escala de producció pot requerir el redisseny del procés productiu, que és costós.
- Productivitat marginal decreixent. Tots els processos productius a la llarga s'enfronten a la llei de la productivitat marginal decreixent: cada unitat addicional d'un input acabarà aportant menys a la producció total. Així, per a produir el mateix de nou, caldrà més inputs i els costos s'apujaran.
- Exemple: hores d'estudi és l'input per a produir coneixement. Amb tota probabilitat, la vintena hora no aporta tant coneixement com la primera.

24

Cicle Econòmic

Tram decreixent de la funció OA

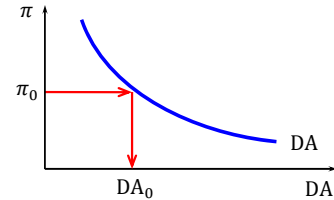
- La funció OA s'assumeix decreixent per damunt d'una certa taxa d'inflació π' .
- Per a taxa d'inflació prou elevades (hiperinflació), les activitats productives pateixen entrebancs perquè, atès que el preus canvien tan ràpidament, els agents de l'economia es preocupen més de preservar el seu poder de compra.
- El funcionament normal del sector de la producció queda trasbalsat (és difícil prendre decisions encertades quan els preus poden canviar cada minut). És així raonable esperar que Y caigui quan π s'apuja en una economia que pateix hiperinflació.

25

Cicle Econòmic

La funció de demanda agregada (DA)

- La funció de DA estableix, per a cada taxa d'inflació π , la despesa agregada planejada DA. DA és la suma de quatre components: C (consum agregat planejat) + I (inversió agregada planejada) + G (despesa pública planejada) + NX (exportacions netes agregada planejada).

26

Cicle Econòmic

Per què la funció de DA és decreixent?

- Raó 1: a mesura que la taxa d'inflació creix, el poder adquisitiu disminueix (que tendeix a reduir el consum) i la competitivitat es deteriora (la qual cosa tendeix a reduir XN).
- Raó 2: a mesura que la taxa d'inflació creix, el banc central respon apujant la taxa d'interès i , que tendeix a reduir C i I. L'augment d' i tendeix a apujar la taxa de canvi e . Això deteriora la competitivitat, fent caure les exportacions netes XN.
- Raó 3: un augment de la taxa d'inflació directament erosiona la competitivitat, fet que redueix XN.

27

Cicle Econòmic

L'efecte Keynes i l'efecte Pigou

- Efecte Keynes (comença amb el nivell de preus P):
 $\downarrow P \Rightarrow \uparrow \frac{M1}{P} \Rightarrow$ excés de tinença de diner \Rightarrow
 $\Rightarrow \uparrow$ compra d'actius financers \Rightarrow
 $\Rightarrow \uparrow$ preu dels actius financers $\Rightarrow \downarrow i \Rightarrow \uparrow I \Rightarrow \uparrow DA$.
- Efecte Pigou (efecte de saldos reals):
 $\downarrow P \Rightarrow \uparrow$ riquesa en termes reals $\Rightarrow \uparrow C \Rightarrow \uparrow DA$.
- Rèplica de M. Kalecki: $\downarrow P \Rightarrow \uparrow$ valor real del deute $\Rightarrow \uparrow$ fallides (crisi de confiança). Com il·lustra el Japó als anys 1990, $\downarrow P$ pot portar a $\downarrow C$ per l'ajornament de despesa (s'expecta més caiguda en P).

28

Cicle Econòmic

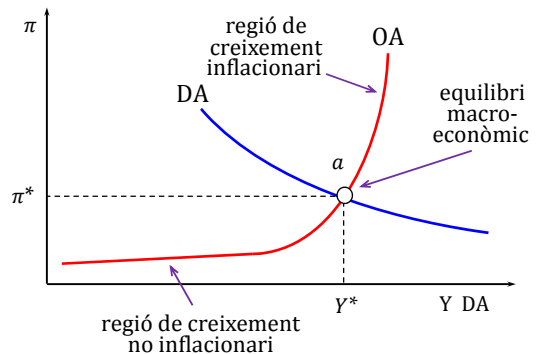
L'equilibri macroeconòmic

- La condició d'equilibri macroeconòmic estableix que $Y = DA$: producció agregada igual a despesa agregada planejada.
- Tot parell (Y^*, π^*) que satisfaci la condició d'equilibri macroeconòmic és un equilibri macroeconòmic. Y^* és la producció d'equilibri (renda d'equilibri o despesa d'equilibri) i π^* és la taxa d'inflació d'equilibri.
- Geomètricament, un equilibri macroeconòmic queda representat per la intersecció de les funcions d'OA i de DA.

29

Cicle Econòmic

L'equilibri macroeconòmic representat

30

Cicle Econòmic

Canvis en l'equilibri macroeconòmic

- No tot és onstant al llarg la funció d'OA: els salaris, p. ex., poden canviar. Aquest canvi és endogen en el sentit que és provocat pel propi sector de la producció.
- No tot és onstant al llarg la funció de DA: i i e , p. ex., poden canviar (i pot canviar degut a un element incorporat al model: la resposta automàtica del banc central a l'agreujament de la inflació).
- Atès que no sempre és obvi què pot o no canviar al llarg de les funcions, és útil llistar factors que típicament les desplacen.

31

Cicle Econòmic

Xocs negatius sobre la funció d'OA

- La funció d'OA tendeix a moure's a l'esquerra si
 - els costos de producció augmenten exògenament (p. ex., puja del preu del petroli si el país l'importa o un augment de salaris dictat pel govern);
 - disminueix la quantitat de factors of producció;
 - es redueix el volum de crèdit disponible (empreses);
 - cau el nombre d'empreses;
 - el govern apuja el impostos que paguen les empreses;
 - s'expecta un augment de la taxa d'inflació (efecte versemblant);
 - empitjoren les expectatives dels empresaris sobre l'evolució de l'economia.

32

Cicle Econòmic

Xocs positius sobre la funció d'OA

- La funció d'OA tendeix a moure's a la dreta si
 - els costos de producció disminueixen exògenament;
 - augmenta la quantitat de factors of producció;
 - creix el volum de crèdit disponible (per a empreses);
 - augmenta el nombre d'empreses;
 - el govern baixa el impostos que paguen les empreses;
 - inversió prèvia esdevé operativa;
 - s'aplica el progrés tecnològic a la producció;
 - es fan millores en l'organització de la producció;
 - augmenta la productivitat;
 - els empresaris adopten expectatives optimistes sobre els futurs beneficis.

33

Cicle Econòmic

Xocs positius sobre el consum

- El consum agregat planejat C (i, per tant, DA) es veu afectat positivament per
 - augments en la renda i/o la riquesa (p. ex., una puja en el preu de les accions);
 - un augment en el nombre de consumidors (més població);
 - l'expectativa que la renda, la riquesa, la taxa d'inflació o la taxa d'interès creixeran en el futur (millor consumir ara que després);
 - reducció d'imposts i/o augments de transferències;
 - la reducció de la taxa d'interès (real);
 - la millora en l'accés al crèdit (per a consumir).

34

Cicle Econòmic

Xocs positius sobre la inversió

- La inversió agregada planejada I (i, per tant, DA) es veu afectada positivament per
 - expectatives favorables dels empresaris (sobre beneficis o sobre l'evolució de l'economia);
 - un augment del nombre d'empreses;
 - subvencions que estimulen la inversió;
 - reduccions dels impostos sobre beneficis;
 - la disminució de la taxa d'interès (real);
 - la millora en les condicions d'accés al crèdit destinat a empreses;
 - el progrés tecnològic.

35

Cicle Econòmic

Xocs positius sobre exportacions netes

- Les exportacions netes planejades XN (i, per tant, DA) es veuen afectades positivament per
 - la caiguda de la renda interior (menys importacions);
 - l'augment de la renda exterior (més exportacions);
 - la depreciació de la taxa de canvi nominal (béns interiors es tornen més barats per als estrangers);
 - una caiguda de la inflació en comparació amb la de la resta del món (millora la competitivitat);
 - un augment de la inflació exterior en relació amb la interior;
 - subvenció a l'exportació;
 - un increment dels aranzels.

36

Cicle Econòmic

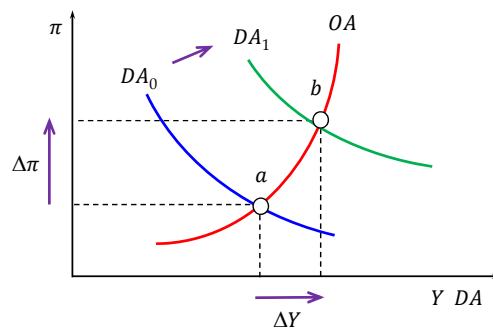
Efectes d'una expansió de DA

- La diapositiva següent mostra l'efecte d'una expansió de la funció de DA: la taxa d'inflació d'equilibri i la producció creixen (una contracció de la funció de DA causa el resultat oposat).
- Aquesta conclusió general s'ha de matisar: si l'economia es troba a la regió no inflacionària, la pujada de la taxa d'inflació pot ser negligible (i l'expansió de DA només fa créixer el PIB).
- Si l'economia es troba a la regió inflacionària (i prop del màxim PIB assolible), serà el creixement del PIB el que esdevindria gairebé negligible (de manera que l'expansió de DA només crea inflació).

37

Cicle econòmic

Xoc positiu de demanda: efecte primari

38

Cicle econòmic

Efecte multiplicador /1

Funció DA $DA = C + I = (4 + 0,8 \cdot Y - \pi) + 10 = 14 + 0,8 \cdot Y - \pi$

Funció OA $Y = 30 \cdot \pi$

Condicció d'equilibri macroeconòmic $Y = DA$

- En equilibri, $Y = 4 + 0,8 \cdot Y - \pi$, amb $Y = 30 \cdot \pi$. Així, $0,2 \cdot Y = 14 - \pi$. Amb $Y = 30 \cdot \pi$, $0,2 \cdot 30 \cdot \pi = 14 - \pi$. Per tant, $6 \cdot \pi = 14 - \pi$, d'on resulta que $\pi^* = 2$ és la taxa d'inflació d'equilibri. Donat $\pi^* = 2$, la funció OA dona la producció d'equilibri $Y^* = 30 \cdot 2 = 60$.

39

Cicle econòmic

Efecte multiplicador /2

- L'impacte sobre Y^* d'un canvi a la funció de DA és resultat d'un efecte multiplicador de la despesa.
- Com que la despesa DA depèn de la renda Y i, en equilibri $Y = DA$, es genera la seqüència

$$\Delta DA \rightarrow \Delta Y \rightarrow \Delta DA \rightarrow \Delta Y \rightarrow \dots$$

de manera que un canvi en DA s'automultipliqui.

- Exemple. Suposem que la funció de DA només depèn de C i I; això és, $DA = C + I$. Sigui I constant. En concret, $C = 4 + 0,8Y - \pi$ i $I = 10$ (el 0,8 és la propensió marginal c a consumir: quina fracció d'una unitat addicional de renda és consumida).

40

Cicle econòmic

Efecte multiplicador /3

- Sigui $Y = 30 \cdot \pi$ la funció OA. L'equilibri macroeconòmic s'obté de la condició $Y = AD$. És a dir, $Y = 4 + 0,8 \cdot Y - \pi + 10$. Així, $0,2 \cdot Y = 14 - \pi$. Com $Y = 30 \cdot \pi$, $\pi = 2$ (π és un percentatge).
- Imaginem ara que té lloc un augment (exogen) de la inversió, de 10 a 17 (p. ex., els empresaris es tornen més optimistes sobre l'evolució econòmica).
- Per a il·lustrar millor l'efecte multiplicador, suposem que la taxa d'inflació no canvia i es manté al 2% (és com si la funció d'OA fos horitzontal a $\pi = 2$: l'economia absorbeix qualsevol augment de la despesa planejada sense provocar més inflació).

41

Cicle econòmic

Efecte multiplicador /4

- L'estat de l'economia està descrit per les equacions $Y = DA$ i $\pi = 2$. D'aquí, $Y = 4 + 0,8 \cdot Y - \pi + 17 = 19 + 0,8Y$. Se segueix que $0,2Y = 19$ i $Y = 95$.
- En suma, la despesa ha augmentat en 7 unitats (d' $I = 10$ a $I = 17$) però la producció (i la renda) s'han incrementat 35 unitats (d' $Y = 60$ a $Y = 95$). Això ha estat causat per l'efecte multiplicador. En aquest cas, el multiplicador és $5 = 1/(1 - c)$.
- Quan s'incorpora la funció OA, part de la despesa es transforma en inflació. Amb $Y = 30 \cdot \pi$ i $DA = 4 + 0,8 \cdot Y - \pi + 17$, $\pi^* = 3$ i $Y^* = 90$ (5 unitats de renda es perden per causa de la inflació).

42

Cicle econòmic

Xoc transitori

$\pi = 2$

xoc transitori sobre I

t	Y	$C = 4 + 0,8Y - \pi$	I	$DA = C + I$
0	60	$4 + 0,8 \cdot 60 - 2 = 50$	10	60
1	60	$4 + 0,8 \cdot 60 - 2 = 50$	17	$50 + 17 = 67$
2	67	$4 + 0,8 \cdot 67 - 2 = 55,6$	10	$55,6 + 10 = 65,6$
3	65,6	$4 + 0,8 \cdot 65,6 - 2 = 54,48$	10	$54,48 + 10 = 64,48$
4	64,48	$4 + 0,8 \cdot 64,48 - 2 = 53,58$	10	$53,58 + 10 = 63,58$
5	63,58	$4 + 0,8 \cdot 63,58 - 2 = 52,86$	10	$52,86 + 10 = 62,86$
...	...	...	10	...
∞	60	$4 + 0,8 \cdot 95 - 2 = 78$	10	$50 + 10 = 60$

equilibri

Xoc amb ajustament de la inflació

t	Y	$C = 4 + 0,8Y - \pi$	I	$DA = C + I$	$\pi = \frac{Y}{30}$
0	60	$4 + 0,8 \cdot 60 - 2 = 50$	10	60	2
1	60	$4 + 0,8 \cdot 60 - 2 = 50$	17	$50 + 17 = 67$	2,23
2	67	$4 + 0,8 \cdot 67 - 2,23 = 55,37$	17	$55,3 + 17 = 72,37$	2,41
3	72,37	$4 + 0,8 \cdot 72,3 - 2,4 = 59,4$	17	$59,4 + 17 = 76,4$	2,54
4	76,48	$4 + 0,8 \cdot 76,4 - 2,5 = 62,6$	17	$62,6 + 17 = 79,6$	2,65
5	79,64	$4 + 0,8 \cdot 79,6 - 2,6 = 65,06$	17	$65,0 + 17 = 82,06$	2,73
...	...	...	17	...	...
∞	90	$4 + 0,8 \cdot 90 - 3 = 73$	17	$73 + 17 = 90$	3

equilibri

Xoc permanent

$\pi = 2$

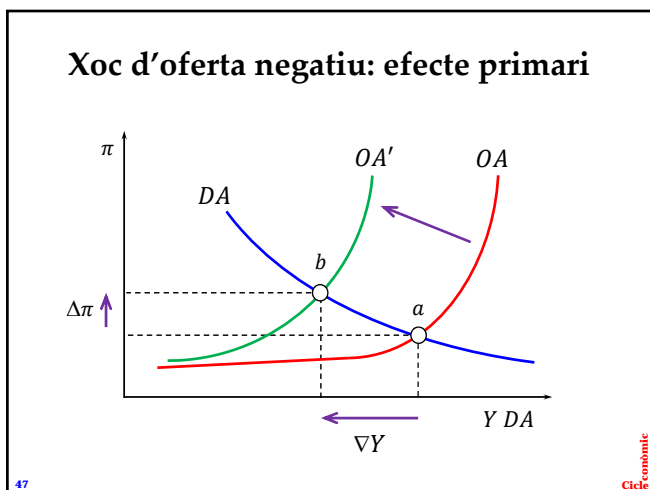
xoc permanent sobre I

efecte multiplicador

t	Y	$C = 4 + 0,8Y - \pi$	I	$DA = C + I$
0	60	$4 + 0,8 \cdot 60 - 2 = 50$	10	60
1	60	$4 + 0,8 \cdot 60 - 2 = 50$	17	$50 + 17 = 67$
2	67	$4 + 0,8 \cdot 67 - 2 = 55,6$	17	$55,6 + 17 = 72,6$
3	72,6	$4 + 0,8 \cdot 72,6 - 2 = 60,08$	17	$60,08 + 17 = 77,08$
4	77,08	$4 + 0,8 \cdot 77,08 - 2 = 63,66$	17	$63,66 + 17 = 80,66$
5	80,66	$4 + 0,8 \cdot 80,66 - 2 = 66,53$	17	$66,53 + 17 = 83,53$
...	...	...	17	...
∞	95	$4 + 0,8 \cdot 95 - 2 = 78$	17	$78 + 17 = 95$

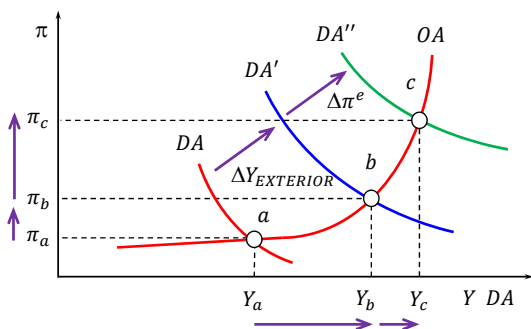
equilibri

- ### Efecte d'una contracció d'OA
- La diapositiva següent mostra l'efecte d'una contracció d'OA: la taxa d'inflació d'equilibri augmenta però la producció cau.
 - Aquest fenomen s'anomena estagflació: economia estagnada on la taxa d'inflació creix. Les economies occidentals van patir estagflació als 1970.
 - Una expansió d'OA causa el contrari: creixement no inflacionari. L'economia dels EUA durant els anys 1990 és un exemple (es va llavors especular que havia nascut una Nova Economia on creixement no inflacionari era possible per guanys continus de productivitat generats per la revolució digital).

- ### Efectes secundaris dels xocs
- Els efectes d'un xoc no necessàriament es limiten als primaris, perquè el nou equilibri macroeconòmic pot ser inestable. Per consegüent, el xoc inicial pot provocar més xocs.
 - Els canvis addicionals a l'equilibri macro són típicament causats per canvis en la taxa d'inflació esperada (π^e) induïts pel xoc inicial.
 - Suposem, p. ex., que la renda estrangera augmenta. Això provoca un xoc positiu de demanda (ΔXN) que desplaça DA a la dreta (diapositiva següent).

Paper de les expectatives d'inflació

49

Cicle Econòmic

Xocs autoreplicats

- Imaginem que DA es dibuixa assumint correcta la taxa d'inflació esperada: $\pi^e = \pi_a$. Després del xoc, la taxa puja a π_b i la gent s'adona que l'expectativa era incorrecta: hi ha més inflació de l'expectada.
- És raonable presumir que la gent augmentarà π^e . Això desplaça la funció de DA des de DA' fins a DA'' , fet que estimula encara més l'economia.
- Si π^e a DA'' és inferior a la nova taxa d'inflació d'equilibri π_c , les expectatives inflacionàries seguiran augmentant. Curiosament, l'expectativa de més inflació crea més inflació.

50

Cicle Econòmic

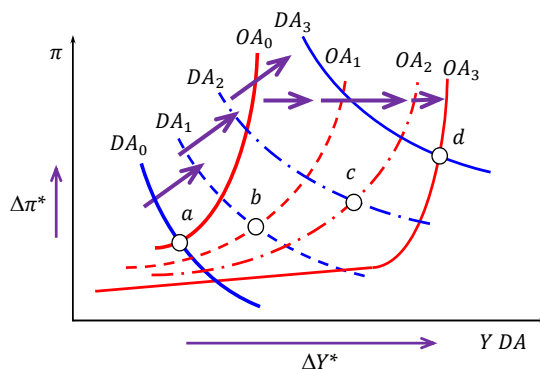
El cicle econòmic al model OA-DA

- La mateixa lògica explica la sostenibilitat del període expansiu del cicle econòmic (i també la sostenibilitat del període recessiu).
- Les diapositives 52 i 53 mostren com sorgeixen els períodes d'expansió i recessió: un canvi continu en, típicament, totes dues funcions, de DA i d' OA .
- La diapositiva 54 representa l'evolució típica de la producció i la taxa d'inflació al llarg del cicle econòmic. La diapositiva 55 il·lustra per mitjà d'un exemple simple com aquest patró pot ser generat.

51

Cicle Econòmic

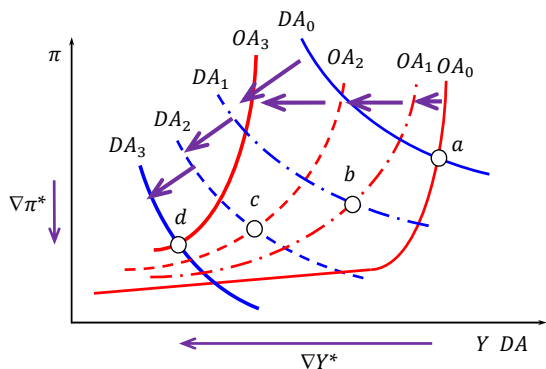
Economia en expansió

52

Cicle Econòmic

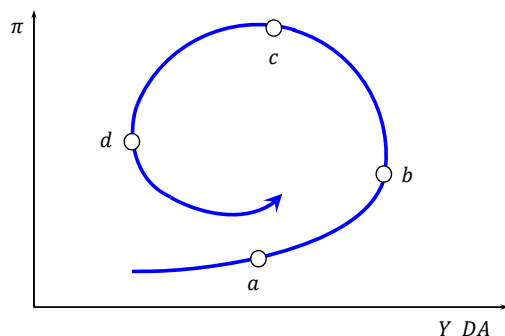
Economia en contracció

53

Cicle Econòmic

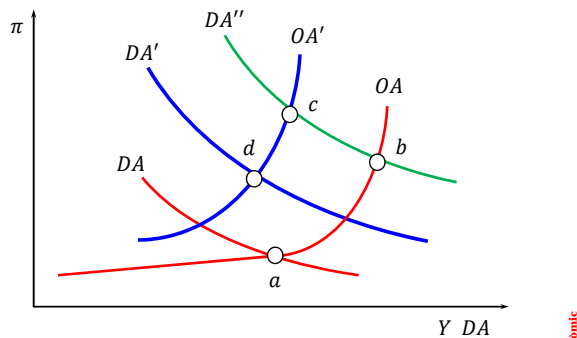
Bucle típic del cicle econòmic

54

Cicle Econòmic

Exemple de cycle econòmic

55

Cicle econòmic

Creant cicles econòmics: un exemple

- El punt inicial és *a*. El conveni salarial s'està negociant i els treballadors anticipen un cert augment de salaris. A càrrec del futur increment de salaris, els treballadors augmenten el consum ara. *DA* es desplaça a la dreta i s'assoleix *b*.
- Llavors el resultat de la negociació és conegut: els salaris augmenten però menys de l'expectat. L'augment desplaça *OA* a l'esquerra. L'equilibri passa de *b* a *c*. Però atès que l'increment salarial ha estat inferior a l'expectat, els treballadors retallen el consum (*DA'* es desplaça a *DA''*) i *d* s'assoleix.

56

Cicle econòmic

Macro del curt i del llarg termini

- Els manuals fan que la producció convergeixi a un valor fix de llarg termini que representa el PIB potencial, que s'assumeix donat i no afectat per decisions de curt termini. Aquesta hipòtesi és qüestionable atès que, més que un llarg termini, hi ha una seqüència de curts terminis.
- "The long run is a misleading guide to current affairs. In the long run we are all dead. Economists set themselves too easy, too useless a task if in tempestuous seasons they can only tell us that when the storm is past the ocean is flat again." J. M. Keynes, *A Tract on Monetary Reform*, 1923, cap. 3.

57

Cicle econòmic